

4. Sportovní participace

Ekonomická data je důležité doplnit také údaji o sportovní participaci. Pozitivní společenské a zdravotní dopady sportovního zapojení obyvatelstva je obtížné kvantifikovat, na základě dostupných údajů je však možné získat alespoň přehled o konkrétních sportovních aktivitách v ČR. V této kapitole bude rozebráno jednak aktivní zapojení populace do sportovních aktivit (čas strávený sportem) v rámci volnočasových a organizovaných aktivit a dále pak také spotřeba sportovního zboží a služeb, zejména ve spojení s návštěvou sportovních událostí.

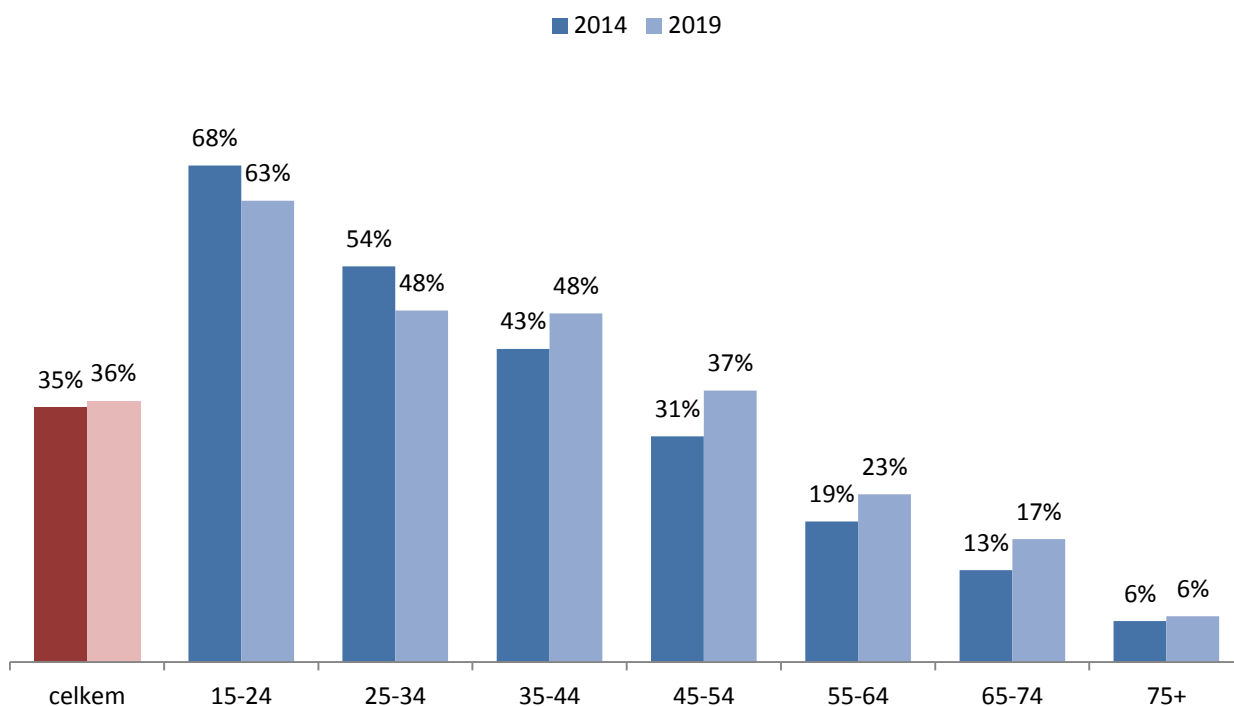
4.1. Zapojení populace do sportovních aktivit

Mezinárodně srovnatelné informace o aktivním zapojení české populace do sportovních aktivit přináší [Evropské výběrové šetření o zdraví](#) (European Health Interview Survey, dále jen EHIS) vycházející z jednotné evropské metodiky. Nejaktuálnější údaje z tohoto šetření jsou k dispozici za referenční rok 2019, pro srovnání jsou použita také data za referenční rok 2014. Šetření je prováděné v soukromých domácnostech a zahrnuje pouze osoby ve věku 15 a více let. Sportovními aktivitami se pro účely šetření EHIS myslí aerobní fyzické aktivity způsobující určité zvýšení dechové či tepové frekvence (vedle samotného sportu se jedná také o fitness či rekreační fyzickou aktivitu). Samostatně je v rámci dotazníku EHIS sledováno posilování, jízda na kole a chůze prováděné za účelem přepravy z místa na místo. Data z šetření EHIS bohužel ještě nereflektují změny ve sportovních návycích v populaci související s novou pandemickou situací. Vládní opatření proti šíření nákazy COVID-19 i v době psaní této analýzy do jisté míry determinují aktivity obyvatelstva spojené se sportovní participací.

Ze zjištěných údajů vyplývá, že **sportu, fitness či rekreační fyzické aktivitě se pravidelně** (alespoň jednou týdně, nejméně 10 minut v kuse) **věnuje** více než třetina populace. Jak ukazuje Graf 6, nejvíce sportovně aktivní jsou mladí lidé ve věku 15–24 let, kde se pravidelně věnuje sportu 63 % osob. Před dosažením 45 let se sportu věnuje necelá polovina populace a zapojení do sportovních aktivit s přibývajícím věkem dále klesá. Nejméně aktivní jsou starší lidé ve věku nad 65 let – ve věkové kategorii 65–74 let se sportu věnuje 17 % a v kategorii starších 75 let již jen 6 % populace. V porovnání s údaji z roku 2014 se mírně snížil podíl mladších sportujících do 34 let. Naopak se zvýšil podíl sportujících ve středním věku a ve starších věkových kategoriích. Podíl nejstarších sportujících (nad 75 let) zůstal prakticky neměnný.

Graf 6 Podíl aktivně sportující populace podle věkových kategorií

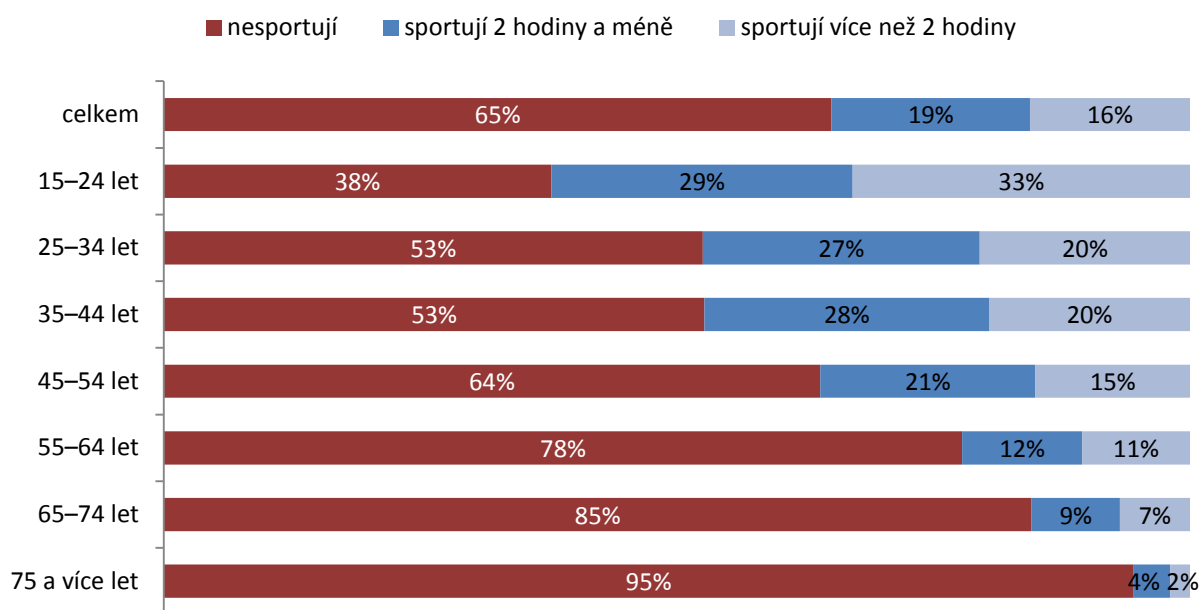

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

V rámci otázek věnovaných sportu bylo v dotazníku EHIS šetřeno nejen to, zda lidé sportují, ale také jakou **dobu se sportu v běžném týdnu věnují**. Okolo 55 % populace aktivně se věnující sportu strávilo sportováním 2 hodiny a méně. Tomu odpovídá také medián celkového času stráveného sportem dosahující hodnoty 2 hodiny (doporučený čas strávený fyzickou aktivitou je dle World Health Organization alespoň 150 minut týdně¹¹). Průměrný čas strávený sportováním byl sice delší než 3 hodiny – délku průměrného času stráveného sportem však zvyšují osoby, které se sportu věnují mnoho hodin týdně. Jak je možné vidět v Grafu 7, u mladých lidí ve věku 15–24 let mírně převládají ti, kteří se sportu věnují 2 a více hodin (33 %). Ti, kteří se věnují sportu v ostatních věkových kategoriích, tráví sportem nejčastěji méně než 2 hodiny týdně. V těchto výpočtech nejsou zahrnuti respondenti, kteří neuvedli dobu strávenou sportem.

¹¹ Více informací je k nalezení na stránkách WHO či stručně také v tomto materiálu z roku 2020: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241599979>

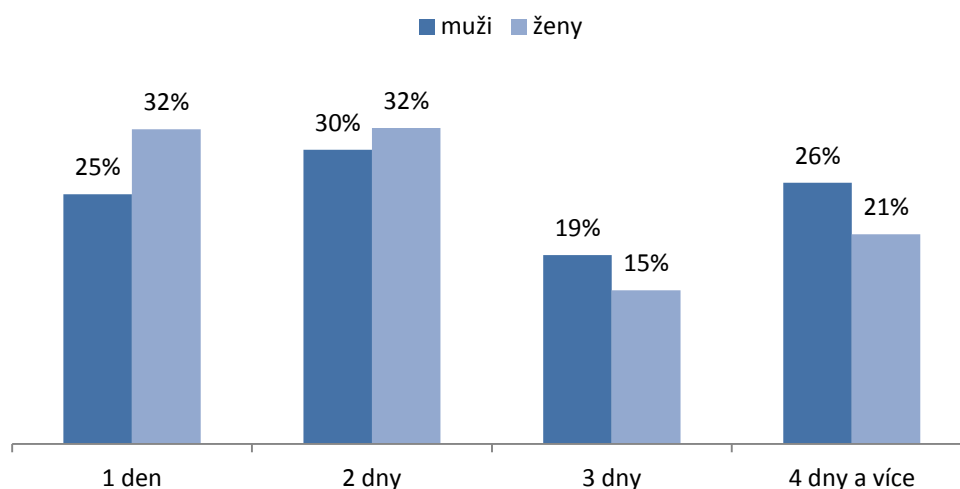
Graf 7 Počet hodin strávených sportem v běžném týdnu v roce 2019 podle věku¹²

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

Z dostupných údajů bylo také možné zjistit **počet dní v běžném týdnu, ve kterých lidé sportovali**. Následující údaje pak zachycují pouze populaci, která sportuje **alespoň jeden den v týdnu (minimálně 10 minut v kuse)**. Graf 8 nabízí pohled na sportující populaci dále rozdělenou podle pohlaví a počtu dní v týdnu, ve kterých sportují. Z údajů EHIS vyplývá, že ženy sportují o něco méně často než muži – dvě třetiny žen sportují jednou nebo dvakrát týdně. U sportujících mužů je pak vyšší podíl těch, kteří se sportu věnují více dní v týdnu – 45 % mužů sportuje třikrát týdně a častěji.

Graf 8 Frekvence sportování (počet dní v týdnu) u aktivně sportující populace v roce 2019

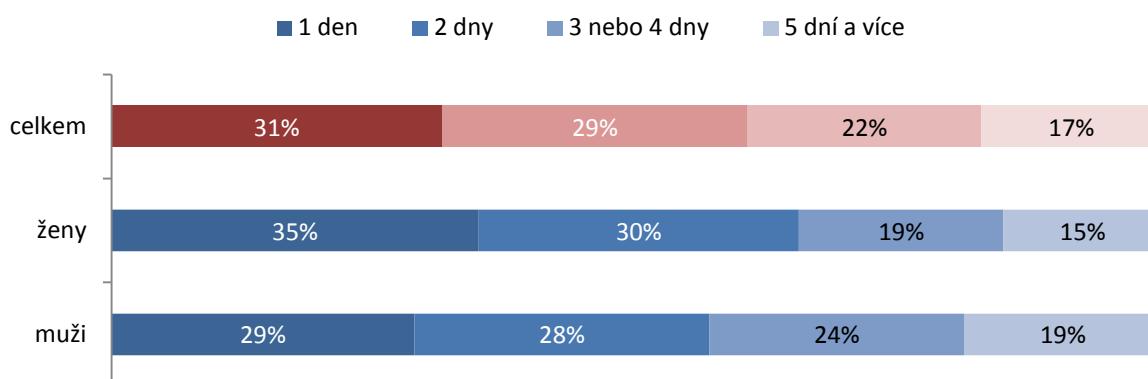
¹² Tento výpočet nezahrnuje ty, kteří neuvedli dobu strávenou sportem.

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

Vedle pravidelných sportovních, fitness či jiných rekreačních aktivit lze ze šetření EHIS zjistit také údaje o posilování, jízdě na kole či chůzi. Otázky týkající se **posilování svalů** zkoumají tuto činnost jako volnočasovou aktivitu (nikoliv jako součást pracovní či jiné činnosti) a jako příklad jsou uváděny např. silový trénink, kliky, dřepy či jiná posilovací cvičení. Pro takto vymezené aktivity již neplatí podmínka trvání 10 minut v kuse. Posilování se alespoň jednou týdně věnuje přibližně pětina populace. Posilování je doménou zejména mladých lidí – ve věku 15–24 let posiluje 39 % a ve věku 25–34 let posiluje 27 % osob. Poté podíl posilujících značně klesne a nepřesáhne 6 % ani v jedné věkové kategorii. Ti, kteří se věnují posilování, nejčastěji posilují svaly jednou až dvakrát týdně. Třikrát a častěji se této aktivitě věnuje 39 % posilujících. Podíl žen, které posilují je v porovnání s muži o něco nižší (alespoň jednou týdně posiluje 16 % žen a 21 % mužů). Muži pak posilují ve srovnání s ženami více dní v týdnu – z těch, kteří posilují, se alespoň třikrát týdně věnuje posilování 43 % mužů a 34 % žen.

Graf 9 Počet dní v týdnu věnovaných posilování v roce 2019, pouze ti, kteří posilují

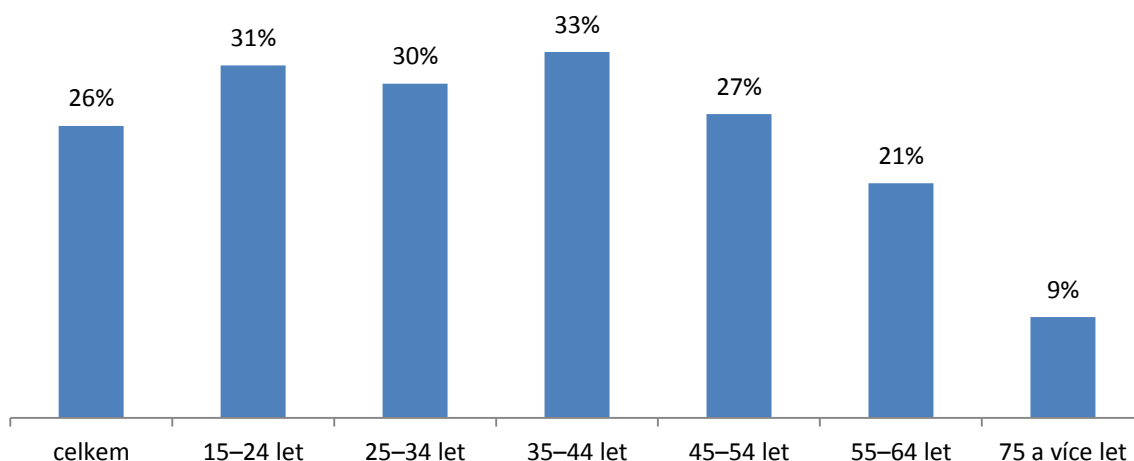

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

Z šetření EHIS pochází také údaje o **využití jízdního kola k přepravě**¹³. Jízda na kole jako volnočasová aktivita je zahrnuta v údajích o sportování. V Česku alespoň jednou týdně používá jízdní kolo k přepravě 26 % osob starších 15 let, přičemž častěji používají kolo jako dopravní prostředek muži (31 %) než ženy (21 %). Ti, kteří kolo pravidelně používají, volí jízdu tímto dopravním prostředkem nejčastěji jednou (25 %) či dvakrát (30 %) týdně. Ženy pak jezdí na kole v typickém dni spíše kratší dobu (73 % žen jezdí méně než hodinu), muži jezdí v typickém dni ve srovnání s ženami delší dobu (40 % mužů stráví jízdou na kole déle než hodinu). Jak je patrné z Grafu 10, před dovršením 45 let jezdí na kole přibližně třetina populace. Poté začne podíl těch, kteří jezdí na kole, klesat. V kategorii starších 75 let jezdí pravidelně na kole necelá desetina osob.

¹³ V dotazníku jsou respondenti dotazováni, kolik dní v týdnu (kolik času) jezdí na kole nejméně 10 minut v kuse, aby se dostali, kam potřebují. Zahrnuty jsou také jiné nemotorové prostředky aktivní dopravy (např. koloběžka či kolečkové brusle).

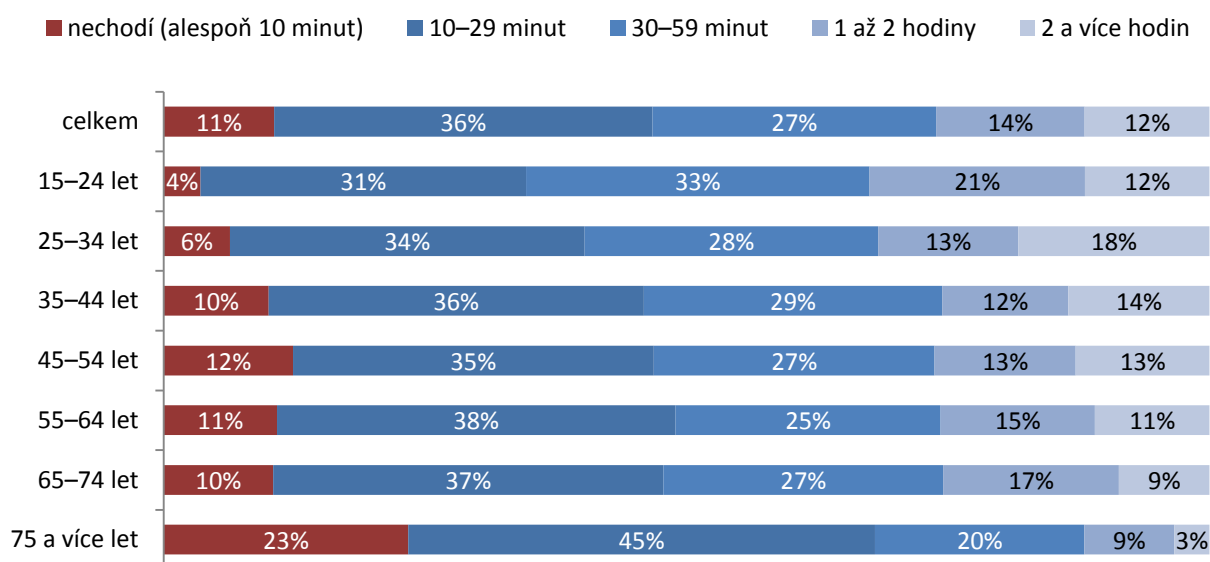
Graf 10 Podíl osob používajících kolo za účelem přepravy v roce 2019 podle věkových kategorií

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

Poslední data z šetření EHIS, která jsou použita v této publikaci, se týkají **chůze**. Chůzí se myslí pouze aktivity **za účelem přepravy z místa na místo** (chůze jako rekreačně-sportovní aktivita je zahrnuta již v údajích o sportování). Alespoň jednou týdně a minimálně 10 minut v kuse chodí – aby se dostaly, kam potřebují – přibližně 89 % osob starších 15 let. V typickém dni stráví lidé chůzí nejčastěji 10–29 minut a to napříč věkovými skupinami. Výjimku tvoří mladí lidé ve věku 15–24 let – třetina z nich chodí denně 30 až 59 minut. Naopak necelá čtvrtina lidí starších 75 let chodí denně méně než 10 minut v kuse.

Graf 11 Čas strávený chůzí za účelem přepravy v roce 2019, v typickém dni

Zdroj: Evropské výběrové šetření o zdraví, vlastní výpočty

4.2. Organizované sportovní aktivity

Přehled o konkrétních sportovních aktivitách, kterým se obyvatelé ČR věnují organizovaně, můžeme získat z údajů České unie sportu. Tato organizace zveřejňuje mimo statistiky vlastních členů také statistiky o počtu členů českých sportovních svazů. Vybrané údaje o členské základně sportovních svazů nabízí Tabulka 9¹⁴. Ta udává údaje o dvaceti nejvýznamnějších sportech v ČR podle počtu členů sportovních svazů. Z hlediska velikosti členské základny sportovních svazů je v České republice jednoznačně nejpoblárnějším sportem fotbal, jehož členská základna měla v roce 2019 přibližně 337 tis. členů, z nichž drtivá většina byli muži (319,8 tis.). Druhým nejčastějším sportem byla v roce 2019 atletika s členskou základnou okolo 79,3 tis. členů, přičemž více než polovinu členů opět tvořili muži (41,2 tis.). Ženy naopak dominovaly volejbalu, který se umístil v žebříčku sportů s nejméně členů členskou základnou na 7. místě. Z celkových 44,5 tis. členů bylo 27,5 tis. žen a 17 tis. mužů.

Tabulka 1 Počet členů sportovních svazů podle pohlaví v roce 2019 (dvacet vybraných sportů podle velikosti členské základny)

Sport	Celkem	z toho mládež	Muži	Ženy	Počet oddílů
Všechny sporty celkem	1 334 529	661 615	961 038	368 613	19 571
fotbal	337 154	165 160	319 792	17 362	3 643
atletika	79 324	49 932	41 216	38 108	356
florbal	75 737	51 100	61 257	14 480	413
tenis	69 791	33 210	44 959	24 832	1 245
bojová umění	60 463	41 564	43 208	17 255	784
golf	52 262	5 655	36 270	15 992	187
volejbal	44 450	24 922	16 959	27 491	1 511
basketbal	42 207	22 112	27 088	15 119	451
judo	36 769	31 382	28 363	8 406	219
lední hokej	35 751	23 587	33 904	1 847	722
hokejbal	33 390	5 857	31 934	1 456	165
lyžování	30 465	14 153	18 826	11 639	487
stolní tenis	27 174	6 516	24 281	2 893	1 256
plavecké sporty	26 165	20 719	13 116	13 049	211
horolezectví	24 484	8 115	15 984	8 500	402
šachy	20 404	8 085	18 336	2 068	514
jezdectví	18 358	5 131	3 023	15 335	1 585
házená	17 461	10 636	11 010	6 451	179
gymnastika	16 475	13 974	4 847	11 628	134
kuželky a bowling	13 934	2 535	10 689	3 245	359

Zdroj: Česká unie sportu

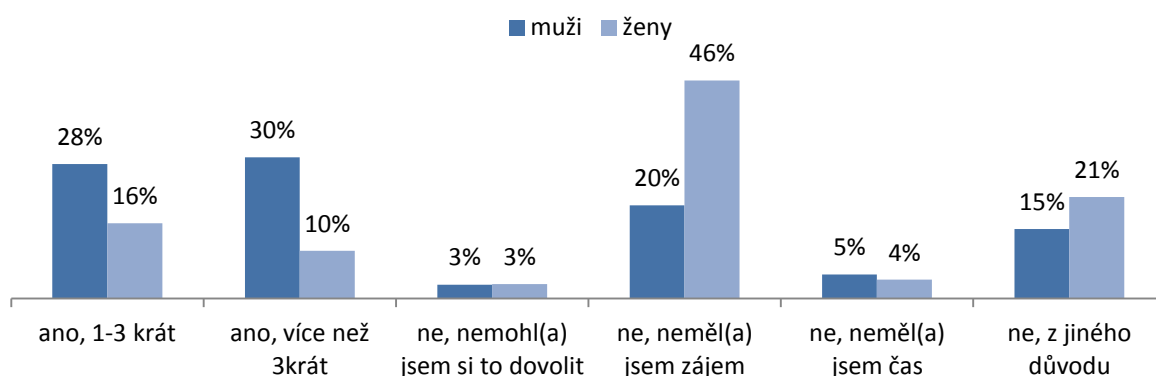
¹⁴ Kompletní výčet členů sportovních svazů je uveden v [Ročence ČUS 2019](#) na str. 329.

4.3. Spotřeba v oblasti sportu

Detailní údaje o tom, za jaké zboží a služby v oblasti sportu čeští spotřebitelé utrácejí nelze z dostupných zdrojů získat. V rámci klasifikace COICOP, která je používána pro zachycení individuální spotřeby není pro sportovní obuv a oděvy vyčleněna samostatná kategorie. Lze sledovat pouze část sportovního vybavení v rámci kategorie 9.3.2 *Zařízení pro sport, kempink a rekreaci ve volné přírodě včetně oprav*, a to pouze společně s vybavením pro rekreaci. Také sportovní služby lze sledovat pouze společně s rekreačními službami v rámci kategorie 9.4.1 *Rekreační a sportovní služby*. Takto podrobná data navíc nelze vzhledem k ochraně osobních údajů zveřejňovat samostatně a lze publikovat pouze pětiletý průměr. Pětiletý průměr spotřeby dosahoval mezi lety 2015 a 2019 v rámci položky **Zařízení pro sport, kempink a rekreaci ve volné přírodě včetně oprav přibližně výše 6,6 mld. Kč** a v rámci položky **Rekreační a sportovní služby necelých 20,6 mld. Kč**. Jaký podíl měl na těchto částkách sport a jaký rekreace nelze bohužel spolehlivě určit. Podle údajů o příjmech sportovních a rekreačních subjektů lze usuzovat, že sportovní zboží a služby se podílely na této částce přibližně 70 – 80 %. Cenné údaje by mohly poskytnout různé internetové portály obchodující se sportovním zbožím a službami. Využití tzv. *big data* v rámci statistik bude do budoucna záležitostí zejména na ochotě společností tato data veřejnosti poskytovat.

Určitý trend alespoň o jednom segmentu spotřeby, a sice o nakupování vstupenek na sportovní utkání lze získat z výsledků šetření Životní podmínky ČR. V roce 2015 byl do tohoto šetření zapojen tzv. kulturní modul, sledující údaje o četnosti návštěv sportovních a kulturních zařízení. Údaje získané z šetření Životní podmínky ČR zachycuje Graf 12 a vztahují se k posledním 12 měsícům před datem dotazování, pro zjednodušení je uváděn rok 2015. Sportovní akci navštívilo v posledním roce alespoň jednou 41 % české populace, přičemž 19 % více než 3krát. Účast na sportovních akcích pak byla daleko populárnější u mužů než u žen. Zatímco 30 % mužské populace navštívilo v období jednoho roku nějakou sportovní akci více než 3x, z celkového počtu žen navštívila sportovní akci takto často pouze každá desátá. Jednou, dvakrát nebo třikrát za rok navštívilo sportovní akci 28 % mužů a 16 % žen. Pouze 3 % populace uvedlo, že důvodem neúčasti na sportovních akcích byl nedostatek financí a nejčastějším důvodem neúčasti byl prostý nedostatek zájmu.

Graf 12 Účast na sportovních akcích a důvody k neúčasti v roce 2015 (odpovědi na otázku: Navštívili jste během posledních 12 měsíců sportovní události?)

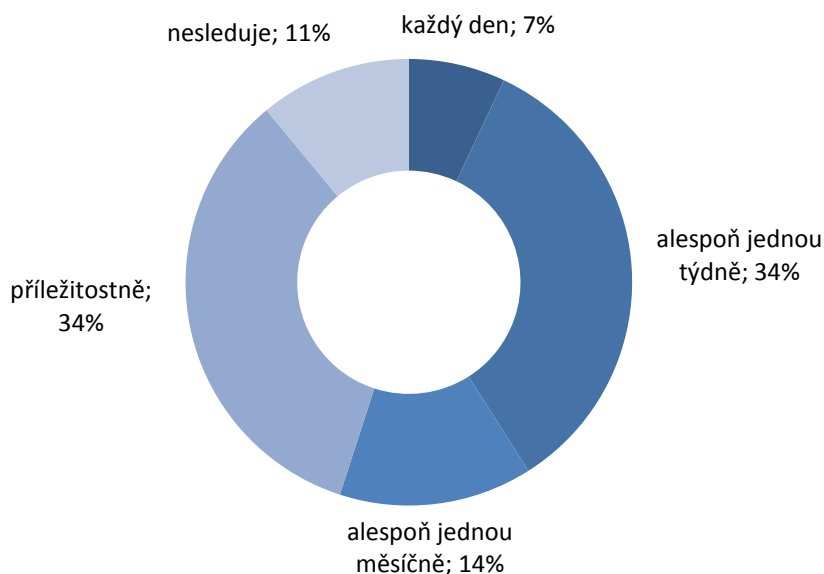

Zdroj: Životní podmínky ČR, ČSÚ

Jako doplňující zdroj údajů o nakupování vstupenek na sportovní utkání může posloužit také šetření ČSÚ s názvem Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (VŠIT). Do tohoto šetření, zkoumajícího využití internetu v ČR, jsou zařazeny také otázky týkající se online nákupu různých služeb, mimo jiné také vstupenek na sportovní akce. V roce 2020 zakoupilo přes internet vstupenky na sportovní akce pouze 2 % celkové populace, přičemž více kupovali vstupenky muži než ženy. Data se vztahují k nákupům v posledních 3 měsících a byla sbírána ve druhém čtvrtletí roku 2020 v době vládních protiepidemických opatření omezující účast na sportovních akcích.

Z nejnovějšího výzkumu Národní sportovní agentury prováděného na panelu 5 tis. respondentů společnosti European National Panels je možné získat údaje nejen o sledování sportu na akcích, ale také prostřednictvím TV či jiného zařízení. Z údajů sbíraných v říjnu roku 2020 vyplývá, že sport vůbec nesleduje jen 11 % populace starší 15 let. Více než polovina populace pak sleduje sport alespoň jednou měsíčně a třetina populace sleduje sport příležitostně. Mezi muži se najde více těch, kteří sledují sport každý den (12 %) a mezi ženami naopak více těch, které sledují sport jen příležitostně (43 %). Mezi divácky nejatraktivnější sporty patří podle tohoto výzkumu lední hokej, lyžování a atletika.

Graf 13 Sledování sportu v roce 2020 (na sportovních událostech či prostřednictvím TV a jiných zařízení)

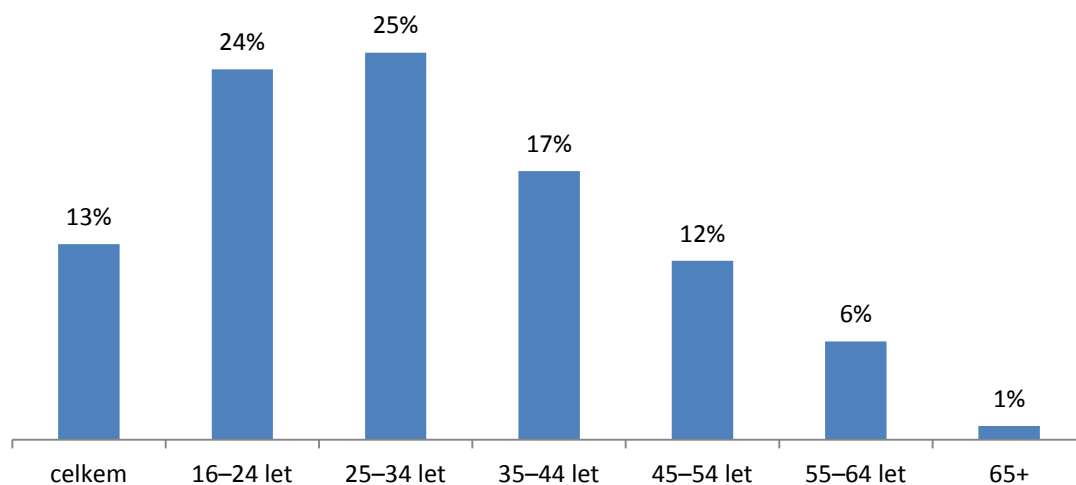

Zdroj: Národní sportovní agentura

Z již zmíněného šetření VŠIT můžeme získat také údaje o tom, do jaké míry je v české populaci rozšířené nakupování sportovních potřeb přes internet. Ty přes internet nakupuje přibližně 13 % populace a jejich nakupování je opět více rozšířené mezi muži (15,9 %) než ženami (9,6 %). Pokud rozdělíme osoby, které nakupují sportovní potřeby online, podle věkové struktury, nejvyšší podíl

nakupujících nalezneme u osob ve věku 25-34 let, nejmenší pak u osob starších 65 let. Podrobnější přehled o podílu nakupujících sportovního vybavení online nabízí Graf 14.

Graf 14 Podíl nakupujících sportovní potřeby online v jednotlivých věkových skupinách v roce 2020

Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci, ČSÚ